ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ 22ον 1931 | ΛΑΧΕΙΟΝ | ΑΡ. ΦΥΛΛ. 6749

ΙΔΡΥΤΗΣ Κ. ΒΕΛΛΙΔΗΣ | ΔΙΕΥΘ.: Π. Ξ. ΛΕΒΑΝΤΗΣ

ΠΕΜΠΤΗ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΕΚΤΗ ΚΛΗΡΩΣΙΣ 14 ΜΑΪΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑΝ

Οἱ κομμουνισταὶ ἑτοιμάζονται νὰ ἑορτάσουν θορυβωδῶς τὴν κόκκινην Πρωτομαγιάν. Ἀφῆκαν νὰ διαδοθῇ ἀπὸ ἡμερῶν ὅτι κατέστρωσαν ἓν σχέδιον ἐπεισοδίων καὶ διαδηλώσεων, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ διασαλεύουν τὴν τάξιν. Ποῖος ξεύρει τί εἴδους ὁδηγίαι κατέφθασαν ἀπὸ τὴν Μόσχαν. Τὸ χρῆμα τῆς προπαγάνδας ἐξοδεύεται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ κομμουνισταὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δὲν ἀποδίδουν τίποτε. Κάτι λοιπὸν πρέπει νὰ γίνῃ Καὶ ἴσως νὰ ἔχουν σχέσιν πρὸς τὰς ὁδηγίας τῆς Μόσχας αἱ κυκλοφορήσασαι διαδόσεις.

Τοὺς ἀναμένομεν ἑπομένως νὰ ἑορτάσουν καθ' ὃν θορυβώδη τρόπον διαλαλοῦν, τὴν κόκκινην των Πρωτομαγιάν. Αἱ Ἀρχαὶ ἔλαβαν τὰ μέτρα των, ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα διὰ τῶν ὁποίων καθίσταται δυνατὴ ἡ τήρησις τῆς τάξεως. Ὅσοι τολμήσουν νὰ θίξουν τὸ κῦρος τοῦ Κράτους, ὅσοι θελήσουν νὰ προσβάλουν τοὺς νόμους του, θ' ἀντικρύσουν λόγχας. Αἱ ἀπειλαί των, αἱ προετοιμασίαι των, αἱ ἀνακοινώσεις των, ἡ ἀρθρογραφία τοῦ τύπου των, ἐπιβάλλουν εἰς τὸ Κράτος νὰ προτάξῃ τὰς λόγχας του, διότι μία ἐνέργεια ὑπονομευτικὴ τῶν κομμουνιστῶν, δὲν διαφέρει ἀπὸ μίαν ἐπίθεσιν ἐχθροῦ εἰς τὴν μεθόριον.

Αἱ λόγχαι λοιπὸν θὰ κάμουν τὸ καθῆκον των. Καὶ ἐπικροτοῦμεν ὅλοι διὰ τὰ μέτρα τ' αὐστηρὰ ποὺ θὰ ληφθοῦν κατὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν. Ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἶναι τόσον ἀναίσθητοι καὶ τόσον ἄθλιοι ὅλοι οἱ ἐργάται ὥστε νὰ σπεύσουν νὰ ἐνισχύσουν τὴν κομμουνιστικὴν ἐκδήλωσιν. Τὸ πλῆθος ποὺ διακηρύσσουν πομπωδῶς ὅτι ἐκπροσωποῦν καὶ κατευθύνουν οἱ πράκτορες τῆς Μόσχας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τόσον πυκνὸν καὶ τόσον ἐπικίνδυνον. Μέσα εἰς τὴν ἐργατικὴν μᾶζαν ὑπάρχουν καὶ οἱ φρόνιμοι. Ὑπάρχουν καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ βάλουν τὸ χέρι στὴν καρδιὰ καὶ ν' ἀνακόψουν τὴν φόραν των. Πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνόμεθα. Μὲ αὐτοὺς θέλομεν νὰ συζητήσωμεν, ἐφ' ὅσον τοὺς ἄλλους τοὺς τρελλοὺς καὶ τοὺς ἀσυνειδήτους, θὰ τοὺς ἀντιμετωπίσῃ ἡ ἀπαστράπτουσα λόγχη.

Πῶς ἐκλαμβάνουν τὸν κομμουνισμὸν διὰ νὰ στρέφωνται μετ' ἀνακουφίσεως ἢ μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς αὐτόν; Εὑρίσκουν τάχα ὅτι ἡ Ρωσσία ἔφερε τὸν παράδεισον εἰς τοὺς προλεταρίους της; Εὑρίσκουν ὅτι μὲ τὸ σύστημα τῶν θορύβων καὶ τῶν ἐπεισοδίων πραγματοποιεῖται ἡ ἀνίδρυσις τῆς Κοινωνίας ἐπὶ ὑγιῶν καὶ ἠθικῶν βάσεων;

Πλανῶνται. Ἂν ἐξετάσουν τὰ τριγύρω των, θὰ ἰδοῦν πόσον πλανῶνται, ὅταν, ἐπειδὴ πεινοῦν καὶ δοκιμάζουν στερήσεις ἐπὶ στερήσεων, καταπιάνονται νὰ κάψουν τὴν Κοινωνίαν μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ζοῦν. Διότι τὸ ζήτημα τῶν δοκιμασιῶν εἶναι μονομερές. Οὐδεμία δὲ δοκιμασία μεταβάλλεται διὰ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ θανάτου. Οἱ κομμουνισταὶ ζητοῦν τὸ αἷμα καὶ τὸν θάνατον. Ζητοῦν νὰ κάψουν τὴν σημερινὴν Κοινωνίαν. Καὶ κατόπιν; Ἐμπρός μας ἔχομεν μίαν κολοσσιαίαν Ρωσσίαν, ἡ ὁποία ἐβάφη μὲ τὸ αἷμα ἑκατομμυρίων Ρώσων καὶ δὲν ἀπέκτησε τὴν ἰδεώδη ἐκείνην Κοινωνίαν, τὴν ὁποίαν ὠνειρεύοντο εἰς τὰ φιλολογικά των μυθιστορήματα διάφοροι ἰδεαλισταί.

Ἐὰν καὶ οἱ ἰδικοί μας ἐργάται νομίζουν, ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ περιμένουν τίποτε ἀπὸ τὴν σημερινὴν Κοινωνίαν, ἀλλ' ὅτι οἱ κομμουνισταὶ εἶνε οἱ μόνοι φορεῖς μιᾶς πλατυτάτης εὐδαιμονίας, τότε ἂς χύσουν τὴν βενζίνην των ἐπάνω μας καὶ ἐπάνω των καὶ ἂς συναποθάνουν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. Διότι βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ συναποθάνουν μεθ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἀγρόται μόνον ἀπὸ τὴν σημερινὴν Κοινωνίαν πρέπει νὰ περιμένουν ἀνακούφισιν κ' εὐδαιμονίαν. Οἱ κόκκινοι ἐπαναστάται εἶνε δραπέται φρενοκομείων. Οἱ δραπέται τῶν φρενοκομείων δὲν ἀναγνωρίζουν τίποτε, δὲν σέβονται τίποτε. Καίουν καὶ ρημάζουν. Ὁ κομμουνισμὸς εἶνε μία ἐπιδημία ἀκρίδων ποὺ καταστρέφει καὶ θερίζει τὰ σπαρτά.

Μόνον ἐκεῖνοι ποὺ θὰ βάλουν τὸ κεφάλι των κάτω καὶ θὰ ἐξετάσουν σοβαρὰ τὰ ζητήματα ταῦτα, μόνον ἐκεῖνοι θὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι μ' αὐτὰ ποὺ σχεδιάζουν καὶ ἐνεργοῦν οἱ πράκτορες τῆς Μόσχας εἶνε ὡσὰν νὰ βάζουν εἰς τὴν μίαν πλευρὰν τῆς πλάστιγγος τὰς δοκιμασίας τῶν ἐργαζομένων τάξεων καὶ εἰς τὴν ἄλλην νεκροκεφαλάς. Καὶ δὲν χρειάζεται νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ νεκροκεφαλαὶ δὲν καρτερίζουν τὰς Κοινωνίας.

Τὸ δημοσιογραφικὸν περιεχόμενον μέσα εἰς τὴν ὅλην κοινωνιολογικὴν θεωρίαν, εἶνε τόσον ἄφθονον, ὥστε νὰ μὴν καθίσταται εὔκολον ν' ἀπομακρύνεται κανεὶς καὶ ν' ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ σκάνδαλον. Ὁ ἐργατικὸς κόσμος ὁ κατ' ἐξοχὴν δοκιμαζόμενος παρασύρεται εὐκολώτερον. Ἀλλ' ἂς ἐπιτραπῇ νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὸ ρητὸν τοῦ Εὐαγγελίου:

»Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σκανδαλίζει, ἂς ἐκβληθῇ ὁ ὀφθαλμός.» Διότι «οὐαὶ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται».

Ο ΦΑΚΟΣ ΜΑΣ

ΑΙ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΙ

Ἡ κρίσις συνεχίζεται ἔντονος ἐν Ρουμανίᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ. Παρατείνεται τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὰς δύο ταύτας χώρας ἡ ἀνήσυχος ἀοριστία δυναμένη νὰ καταλήξῃ εἰς δυσάρεστα ἀπρόοπτα. Τὰ δικτατορικὰ πειράματα ὄχι μόνον ἀπέτυχον πανταχοῦ ὅπου ἐφηρμόσθησαν, ἀλλὰ προυκάλεσαν καὶ τὴν καταστροφὴν ἐκείνων ποὺ ἤλπισαν, ὅτι ἠδύναντο νὰ στηριχθοῦν εἰς τὴν βίαν. Ὅπως καὶ ἄλλοτε ἐγράφομεν εἰς σχετικόν μας σημείωμα, πολὺ σκοτεινὴ διαγράφεται ἡ κατάστασις διὰ τοὺς ἐρωτοτροποῦντας μὲ τὴν δικτατορίαν γείτονας

***

Η ΠΑΝΑΚΕΙΑ
Σοφοὶ ἄνθρωποι μᾶς πληροφοροῦν, ὅτι ὁ ἐλαφρὸς ἀριστερισμός, δύναται νὰ συντελέσῃ σήμερον εἰς..διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ θέλουν ν' ἀνοίξουν τὴν θύραν εἰς τὸν κομμουνισμόν, ἀλλ' οἱ φύλακες ἀγρυπνοῦν.

***

ΕΣΦΑΛΜΕΝΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ
Ἡ μωρὰ ἐφημερὶς τῆς ὁδοῦ Πλάτωνος ἐκλαμβάνει τοὺς πρόσφυγας ὡς ἀνθρώπους δυναμένους νὰ ρυμουλκηθοῦν πρὸς τὴν ἀντίδρασιν. Τὰ μέχρι σήμερον γεγονότα ἀπέδειξαν τὸ ἐσφαλμένον τῶν ὑπολογισμῶν αὐτῶν.

***

ΤΑ ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΑ
Ἓν τμῆμα τοῦ ἄλλοτε βουλγαρικοῦ γυμνασίου κατέρρευσεν. Εὐτυχῶς, ὅτι δὲν ἐσημειώθησαν ἀνθρώπινα θύματα. Νομίζομεν, ὅτι πρέπει ὅλως ἰδιαιτέρως νὰ μεριμνήσῃ ἡ ἁρμοδία ὑπηρεσία διὰ τὴν ἔγκαιρον κατεδάφισιν ὅλων τῶν ἑτοιμορρόπων.

***

ΤΙ ΕΙΝΕ ΑΚΡΙΒΩΣ
Τὸ περὶ τύπου νομοσχέδιον, παρὰ τὴν ἐν πολλοῖς διαπιστωθεῖσαν σκληρότητα καὶ ὑπερβολικήν του αὐστηρότητα δὲν στραγγαλίζει οὐδεμίαν λαϊκὴν ἐλευθερίαν. Περιορίζει μόνον τὸν ἐκτραχηλισθέντα κίτρινον τύπον πρὸς ὄφελος τῶν πολιτῶν καὶ ἀποτελεῖ ἄμυναν κατὰ τῶν συκοφαντῶν τῆς χώρας.

***

ΟΙ ΕΦΕΔΡΟΙ
Ὁ Σύνδεσμος ἐφέδρων ἀξιωματικῶν ἑτοιμάζει μίαν χοροεσπερίδα διὰ τὴν 9 Μαΐου. Ὅ,τι ποσὸν προκύψῃ ἀπὸ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν θὰ διατεθῇ διὰ τοὺς φυματικοὺς ἐφέδρους. Ἡ κοινωνία μας ἀσφαλῶς θὰ ὑποστηρίξῃ ἐνθέρμως τὴν φιλάνθρωπον αὐτὴν κίνησιν τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν μας.

***

ΔΕΝ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ
Εἶναι βέβαιον πῶς οἱ θυμοὶ τοῦ συντρόφου Ποτέμκιν θὰ περάσουν εὐθὺς ὡς ἐξατμισθοῦν καὶ οἱ ἀτμοὶ τῆς διπλωματικῆς σαμπάνιας ποὺ ἐρρόφησεν εἰς τὴν Κηφισσιάν. Ὁ προλεταριακὸς σωβινισμός του καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον συμπεριεφέρθη μαρτυροῦν, ὅτι εἰς τίποτε δὲν διαφέρουν οἱ νέοι ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς Ρώσσους διπλωμάτας.

ΠΡΩΙΝΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Εἶναι βέβαιον, πῶς πολὺ λίγο μποροῦμε νὰ γνωρίσουμε τοὺς ἀντικρυνούς μας. Δὲν εἴμεθα θεοὶ διὰ νὰ δυνάμεθα «ἐτάζειν νεφροὺς καὶ καρδίας». Αἱ πτωχαὶ φυσιογνωμιστικαὶ γνώσεις μας συναντοῦν τὸ ἀδιαπέραστον τῆς ἀνθρωπίνης ὑποκρισίας, ἀναστρέφουν καὶ ἱκανοποιούμεθα μὲ ἕνα οἱονδήποτε συμπέρασμα. Ἔτσι δημιουργοῦνται ψεύτικοι τύποι. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν εἶχαν ὑποκρισία καὶ εἶναι ἀληθινοὶ τύποι φιλολογικοί, εἶναι τρεῖς, Ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἄμλετ, ὁ Φάουστ. Ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶναι ψεύτικοι. Δημιουργήματα στιγμιαίας ἐντυπώσεως. Γεννήματα ἀπάτης. Μιλοῦσα ἄλλοτε γιὰ ἕνα πολὺ γνωστὸν πρόσωπον:

—Εἶναι ἕνας τραγικὸς ἄνθρωπος, ἔλεγα. Εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν δὲν ἐγνώρισεν ἄλλο τίποτε ἀπὸ τὴν ἀτυχίαν, τὴν ὕβριν καὶ τὴν περιφρόνησιν. Χέρι ἀνθρώπου δὲν ἁπλώθηκε νὰ τὸν χαϊδεύση. Ἔζησε κάτω ἀπὸ τὴν βαρεῖαν πίεσιν τῆς ἀνάγκης. Κοπρόσκυλο σωστὸ ποὺ κατὰ ἕνα παράδοξον τρόπον ἔγινε σκυλὶ καλῆς ράτσας, χάρις εἰς μερικά του προτερήματα. Ἡ ζωή του ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος εἶναι μία τραγῳδία. Ὡς τόσον εἶμαι βέβαιος πῶς ἔχει καλὴ καρδιὰ καὶ ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ ἔχῃ φίλους. Τὸ ξάναμμά του, οἱ φοβεροὶ θυμοί, οἱ κυκλώπειες βρισιές του, ὅλα εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐχθρότητος ποὺ τοῦ δείχνει τὸ περιβάλλον.

—Μὰ αὐτὸς εἶναι φιλολογικὸς τύπος φίλτατε!

—Γελοῖέσαι. Θέλετε νὰ τὸν προσέξετε κάπως; Θ' ἀντιληφθῆτε ἀμέσως, ὅτι εἶναι ἕνας ἀληθινὸς τύπος, ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς μάλιστα.

— Ἐξακολουθῶ νὰ πιστεύω, ἐδήλωσε σοβαρὸς κύριος, ὅτι ὁ τύπος περὶ τοῦ ὁποίου μοῦ ὁμιλεῖτε εἶναι καθαρὸν πλάσμα τῆς φαντασίας σας. Γνωρίζω τὸν ἄνθρωπον καὶ ἔχω σχηματίσῃ τὴν γνώμην, ὅτι πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι τέτοιος ποὺ μᾶς τὸν παρουσιάζετε.

— Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς πῶ, ὅτι ἡ ψυχολογική σας διάγνωσις δὲν εἶναι ἀκριβής, Ὁ τύπος δὲν εἶναι καθόλου φιλολογικός. Εἶνε ὅπως τὸν περιέγραψα. Πλησίασέ τον. Ψάξε τὴν ψυχή του βαθειά. Παρακολούθησέ τον, ἀνάλυσε τὰ λόγια του, μὴ παρασύρεσαι ἀπὸ τὴν ἔκφρασιν, ἀπὸ τὸ χρῶμα ποὺ δίδει στὰ λόγια του. Θὰ ἰδῇς σὲ πολὺ λίγο καιρό, ὅτι ὁ ἄνθρωπός μου εἶναι διαφορετικώτερος ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ πιστεύετε σεῖς πῶς ἀπεκαλύψατε. Δὲν εἶναι φιλολογικός, Ἀλλ' ἀληθινός, τραγικὸς τύπος.

ΒΙΝΙΚΙΟΣ ΓΕΡΑΝΗΣ

ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΕΙΣ
ΤΑ ΝΕΑ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ
"ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ"
ἀνοίγει ἡ Ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς
τῆς Δος ΚΑΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ
Ὧραι ἐπισκέψεως 10—1 π.μ.
» » 3—6 μ.μ.

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΜΕ ΤΗΝ ΔΙΔΑ ΕΛΕΝΑ ΧΑΛΚΟΥΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΘΕΑΤΡ. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΙ

[Οἱ θεατρικοὶ συγγραφεῖς μας ἐν ὀργασμῷ.—Τὰ ἓξ μονόπρακτα ποὺ θὰ ἰδοῦμε μεθαύριο]

ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ὁ θίασος τῆς δ)δος Ἔλενας Χαλκούση, ποὺ συνεχίζει μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία κάθε βράδυ τὶς παραστάσεις του στὸ θέατρο τοῦ Λευκοῦ Πύργου, πρόκειται ν' ἀνεβάσῃ κατ' αὐτὰς πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς ἐγχωρίου θεατρικῆς παραγωγῆς. Ἤδη παρεδόθησαν καὶ μελετῶνται ἀπὸ τὸν θίασο ἓξ ἐν ὅλῳ μονόπρακτα.

Ἂν θὰ εἶναι ἀριστουργήματα τὰ ἔργα αὐτὰ τῶν Μακεδόνων συγγραφέων, δὲν μποροῦμε βέβαια νὰ τὸ ξέρουμε ἀπὸ τώρα. Ἄλλως τε, ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖον ἀνεβάζονται δὲν εἶναι αὐτός. Ἡ δ)νὶς Χαλκούση ἀποβλέπει σὲ κάτι ἄλλο: Στὴ θεατρικὴ ἀποκέντρωσι!

—Ναί, μοῦ ἔλεγε χθὲς τὸ ἀπόγευμα. Ἂν ἡ λέξις «ἀποκέντρωσις» ἔγινε πολὺ γνωστὴ καὶ κατὰ συνέπειαν ἔχασε κάπως τὴ σημασία της, ἐγὼ πιστεύω ἀπόλυτα σ' αὐτή. Ἐδῶ καὶ τρία χρόνια σὲ μιὰ διάλεξί μου ποὺ ἔδωκα στὴ Θεσσαλονίκη, ἐτόνισα τὴν ἀνάγκη νὰ σχηματισθῇ ἕνας ἐγχώριος, ἕνας ντόπιος καθαρῶς θεατρικὸς πυρῆνας. Οἱ Θεσσαλονικεῖς δὲν πρέπει νὰ τὰ περιμένουν ὅλα ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα καὶ νὰ νεκρώνουν κάθε δική τους πρωτοβουλία. Κι αὐτό, γιατὶ δὲν εἶναι ἀκόμα ἐξηκριβωμένο, ἂν καὶ αὐτὴ ἡ πρωτεύουσα—ἡ Ἀθήνα—ἀκολουθεῖ τὸν ὀρθό, τὸν ἴσιο δρόμο. Ὅ,τι ὑποπτεύεται, ὅτι γίνεται στὴν Εὐρώπη τὸ μιμεῖται, τὸ ἀντιγράφει δουλικά. Καὶ ἡ Θεσσαλονίκη, ποὺ εἶναι ἡ δεύτερη πόλις τῆς Ἑλλάδος, δὲν πρέπει νὰ μιμῆται τὴν Ἀθήνα. Πρέπει ν' ἀποκτήσῃ δική της ἐκτέλεσι, δικό της θίασο δηλαδή, καὶ δική της θεατρικὴ παραγωγή.

— Καὶ νομίζετε, ὅτι εἶναι δυνατὸν αὐτό;

— Τὸ πιστεύω. Ἀρκεῖ οἱ συγγραφεῖς τῆς Θεσσαλονίκης ν' ἀποβάλλουν τὴ σημερινή τους οὐτοπία καὶ νὰ μὴ περιμένουν νὰ πάρουν τὴν καθιέρωσή τους ἀπὸ τὴν κριτικὴ τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ περισσότεροι νομίζουν ὅτι θὰ ἐπισημοποιηθοῦν τρόπον τινὰ ὡς συγγραφεῖς, ἂν παιχθοῦν τὰ ἔργα τους στὴν Ἀθήνα. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς πλανῶνται. Ἐνῷ πρέπει νὰ φροντίσουν ἐπαναλαμβάνω, νὰ δημιουργήσουν δική τους πνευματικὴ ζωή, ποὺ νὰ τοὺς ἐπιτρέπῃ νὰ ἐπιβάλλουν τὴν ἀξία τους, χωρὶς τὴν ἐπικύρωση τῶν Ἀθηνῶν.

—Βγήκατε ἔργα Θεσσαλονικέων συγγραφέων ἄξια νὰ παιχθοῦν;

— Νὰ σᾶς πῶ. Κατ' ἀρχὴν ξεκίνησα ἀπὸ τὶς ἀνωτέρω σκέψεις μου. Καὶ δέχθηκα, ἐξακολουθῶ δὲ ἀκόμα νὰ δέχωμαι κάθε ἔργο ποὺ μοῦ φέρνουν. Ἂν εἶναι ἀριστουργήματα ἢ ὄχι αὐτὸ εἶναι δευτερεῦον ζήτημα. Τὰ ἀριστουργήματα ἄλλως τε, δὲν γράφονται μὲ τὴν πρώτη

Ὁ κ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ
πρωταγωνιστὴς τοῦ θιάσου τῆς Δος Χαλκούση

ἀπόπειρα. Αὐτὸ ἀποκλείεται ἐπιστημονικῶς καὶ φυσιολογικῶς. Ἕνας συγγραφεὺς πρέπει ν' ἀποτύχῃ στὴν ἀρχὴ νὰ κριθῇ, νὰ ἰδῇ ποῦ ἀπέτυχε, γιὰ νὰ γράψῃ ἄλλα ἔργα καλύτερα. Ἔπειτα, αὐτὸ ποὺ λένε μερικοί, ὅτι ἀρκεῖ ἡ καλλιτεχνικὴ διαίσθησις νὰ γραφῇ ἕνα ἔργον δὲν τὸ πιστεύω. Χρειάζεται καὶ ἡ τεχνικὴ πεῖρα. Καὶ αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἔλθῃ παρὰ μὲ τὸν καιρὸ μόνη της, ὕστερα ἀπὸ μερικὲς καὶ πολλὲς καμμιὰ φορὰ ἀπόπειρες. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ δὲν θὰ εἶμαι αὐστηρὴ στὴν ἐκλογὴ τῶν ἔργων τῆς ἐγχωρίου θεατρικῆς παραγωγῆς. Θὰ ἀναμείνω ἀπὸ τὸ κοινὸ νὰ τὰ κρίνῃ, ἂν εἶναι καλὰ ἢ ὄχι.

—Πιστεύετε ἔτσι, ὅτι εὐνοεῖτε τὴν πνευματική μας κίνησι;

—Χρειάζεται ἐρώτημα; Ἔχω ὅλη τὴ διάθεσι νὰ παίξω κάθε ντόπιο ἔργο ποὺ θὰ μοῦ φέρουν. Ἐκτὸς βέβαια, ἂν πρόκειται περὶ κανενὸς ἐξαμβλώματος. Ἐπιμένω στὴν ἄποψί μου, ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη πρέπει ν' ἀποκτήσῃ δική της πνευματικὴ ὑπόστασι. Νὰ μὴν περιμένῃ τὸ φῶς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Γιατὶ ἐδῶ συντρέχουν διάφοροι τοπικαὶ συνθῆκαι, καὶ ὁ κόσμος σκέπτεται διαφορετικά. Καὶ σᾶς φέρνω ἕνα παράδειγμα. Πολλὰ ἔργα ποὺ ἐσημείωσαν ἐπιτυχία στὴν Ἀθήνα, ἐδῶ ἀπέτυχαν. Ἡ ζωὴ τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἕνα σωρὸ «προβλήματα» (;) ποὺ μποροῦν ν' ἀποτελέσουν θέματα γιὰ μιὰ πλούσια θεατρικὴ παραγωγή. Ἀρκεῖ οἱ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι νὰ θελήσουν νὰ μιὰ καταπιασθοῦν, νὰ δημιουργήσουν μιὰ ντόπια πνευματικὴ ζωή.

Ἡ Δὶς Χαλκούση εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Ἡ συμβολή της στὴ δημιουργία μιᾶς ἐγχωρίου θεατρικῆς κινήσεως εἶναι, καθὼς διαφαίνεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἀναμφισβήτητος. Ἂς περιμένουμε τώρα τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα, νὰ ἰδοῦμε τί θὰ εἶναι καὶ τὰ ἔργα τῶν συγγραφέων μας, ποὺ τῆς παρεδόθησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τῆς παραδίδωνται.

Κ. Σ.

Μετὰ τὴν συμφωνίαν

ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Πρὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας.—Λά, ἰλλάχ, ἰλλαλάχ! — Πρὸς τὸ Φανάριον.—Ὁ Πατριάρχης προσφωνεῖ τοὺς φοιτητάς μας. — Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Ἀδαμαντίου.—Αἱ εἰκόνες Βενιζέλου καὶ Κεμάλ.

ΤΑ ΠΑΤΑΟΠΑΡΑΔΟΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΚΑΙ ΧΡΥΣΑ ΑΥΓΑ

Τοῦ εἰδικοῦ ἀπεσταλμένου μας Ι. ΚΑΒΑΪΒΑΝ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Ἠμπορεῖτε νὰ πᾶτε εἰς τὴν Πόλιν χωρὶς νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν Ἁγίαν Σοφίαν; Ὄχι βέβαια. Ἔ, λοιπὸν αὐτὸ τὸ κατάλαβαν καὶ οἱ ξεναγοί μας Τοῦρκοι φοιτηταὶ καὶ τὸ πρωῒ τῆς Παρασκευῆς

Ὁ Πατριάρχης Φώτιος Β'.

μᾶς ἐπῆραν ὅλους, μαζὺ μὲ τὸν καθηγητὴν κ. Ἀδαμαντίου καὶ τὸν διευθυντὴν τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης κ. Βαλάσσην, μᾶς ἐφόρτωσαν εἰς τὰ τρὰμ καὶ μᾶς ἐκατέβασαν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἁγίας Σοφίας!

Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀδαμαντίου μᾶς ἐμάζευσε γύρω του, ἕλληνας καὶ τούρκους, καὶ ἤρχισε νὰ μᾶς ἐξηγῇ τὸ κτίσιμον τοῦ ναοῦ. Ἐμπροστά μας, πελώριον, ὑψώνετο τὸ «Μέγα Μονασῆρι»...

Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ κ. Ἀδαμαντίου πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ εἰσέλθουν μέσα ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τοὺς ἠκολούθησε..... Θἄχαν δακρύσει, φαίνεται, τὰ μάτια του καὶ μὲ μερικοὺς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶχαν δῇ, κ' ἄλλοτε τὴν Ἁγίαν Σοφίαν ἀπεμακρύνθη πρὸς τὸ «Ντικιλὶ Τάς»....

Ἐμεῖς, πατῶντες ἐπάνω εἰς τὲς ἀναποδογυρισμέναις καὶ ξεριζωμένες μαρμάρινες πλάκες τῆς αὐλῆς, ποὺ χρόνια τώρα περιμένει νὰ ἰσασθῇ, ἐτρέξαμεν πρὸς τὴν κυρίαν πύλην, Ἐκεῖ δύο σὰν χοτζάδες (ποὺ οὔτε καὶ χοτζάδες ἦταν γιατὶ ἐφοροῦσαν ὄχι σαρίκι μὲ ἕνα εἶδος τραγιάσκας.... φεσοποιημένης), χοτζάδες τοῦ νέου καιροῦ, μᾶς ἐφόρεσαν κατὰ τὴν συνήθειαν κάτι τεράστιες παντόφλες, γιατὶ δὲν ἐπιτρέπεται μὲ τὸ παπούτσια νὰ πατήσῃ κανένας τὸ τέμενος τοῦ Ἀλλάχ. Σβαρνῶντες, χάνοντες, κυνηγῶντες καὶ ξαναφοροῦντες τὶς παντόφλες αὐτὲς ἐθαυμάζομεν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας. Ἐνῷ ἐδιάβαζα, τὲς πελώριες ἐπιγραφὲς τῶν γωνιῶν, Ἀλλάχ, Μωάμεθ, Ὀμέρ, Ἀλῆ, Χουσεΐν, Χασάν, Ὀσμάν, Ἐβοῦ Μπέμ, ἀκούω ἕνα:

— Τσίρ, τσίρ, τσίρ.

Γυρίζω. Βλέπω ὀπίσω μου ἕνα Τοῦρκον πιστὸν νὰ πλύνῃ τὰ πόδια του, ἑτοιμαζόμενον γιὰ τὸ ναμάζι τῆς Παρασκευῆς... Λά, ἰλλάχ, ἰλλαλάχ...

***

Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι φοιτηταὶ ἀνεβήκαμε πειὰ τὰ καλντερίμια τοῦ Φαναριοῦ καὶ διευθυνόμεθα πρὸς τὴν αἰωνόβιον κατοικίαν τῶν Πατριαρχῶν. Πανύψηλοι

Οἱ φοιτηταὶ στὰ Πατριαρχεῖα.

τοῖχοι. Ἐξώθυρα ποὺ προξενεῖ πραγματικὰ δέος καὶ σεβασμόν. Μᾶς φαίνεται πῶς τὸ ξύλινον οἰκοδόμημα μυρίζει μυστικοπάθειαν, βυζαντινὴν σοβαρότητα, ἱστορίαν.

Οἱ κλητῆρες τοῦ Πατριαρχείου μὲ τὴν λαμπρὰν στολήν των ὑποδέχονται τοὺς Ἕλληνας καὶ Τούρκους φοιτητὰς ἀπὸ τὴν ἐξώθυραν καί, προηγουμένων τῶν καθηγητῶν, μᾶς ὁδηγοῦν ἐπάνω, εἰς αἴθουσαν τοῦ Θρόνου. Ὁ Παναγιώτατος μᾶς ἀνέμενεν ἐκεῖ περιστοιχούμενος ἀπὸ τοὺς Συνοδικούς, καὶ ὅταν πλέον, ἀγκαλιστοί, Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι εἰσήλθομεν, ἀντήχησεν ἡ φωνή Του;

— Ἀγαπητὰ ἡμῖν ἐν Κυρίῳ τέκνα.

Μετὰ χαρᾶς ὑποδέχεται ἡ μήτηρ Ἐκκλησία ὑμᾶς τὰ πεφιλημένα αὐτῆς τέκνα, ἐν τῇ ἱερᾷ αὐτῆς ταύτῃ ἕδρᾳ καὶ περιπτυσσομένη ὑμᾶς θερμῶς, εὐλογεῖ ὑμᾶς μητρικῶς, δι' ὑμῶν καὶ ἅπασαν τὴν ἀκαδημαϊκὴν νεότητα. Ἰδιαιτέρως συγχαίρομεν ὑμῖν, διότι διὰ τῶν αἰσθημάτων ... τῶν ὁποίων ἀπόρροια εἶνε ἡ παροῦσα εὐτυχὴς ἐπίσκεψις ὑμῶν πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἀγαπητοὺς Τούρκους συναδέλφους ὑμῶν, ἐνισχύετε τὸ ἱερὸν ἔργον τῆς συναδελφώσεως τῶν δύο εὐγενῶν ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ἡνωμένα καὶ συναδελφωμένα δύνανται νὰ ὑπηρετήσωσι μεγάλως τὸ ἔργον τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν ταῖς ἱστορικαῖς αὐταῖς χώραις, αἵτινες ὑπῆρξαν ἡ ἑστία τῶν φώτων δι' ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα.

Εὐχόμεθα ἀπὸ μέσης καρδίας ἵνα τοιαῦτα εὐγενῆ αἰσθήματα πάντοτε διαθερμαίνωσι τὰ στήθη τῆς σπουδαζούσης νεότητος ἀμφοτέρων τῶν ἐθνῶν, διότι ἡ σπουδάζουσα νεότης καὶ δὴ ἡ ἀκαδημαϊκή, ἀποτελεῖ πάντοτε τὴν ἐλπίδα μιᾶς καλλιτέρας αὔριον, καὶ μὲ τὴν θερμὴν ταύτην εὐχὴν προσφωνοῦμεν ὑμῖν πατρικῶς τὸ «ὡς εὖ παρέστητε»...

***

Εἰς τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀπήντησεν ὁ κ. Ἀδαμαντίου σταθεὶς πρὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

— Ἤλθομεν ἐνταῦθα, ἀνταποδίδοντες ἐπίσκεψιν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τοῦ ἀδελφοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ θαυμάσωμεν τὴν ἱστορικωτάτην ταύτην πόλιν, καὶ διὰ νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν αἰσίως ἐγκαινιασθέντων φιλικῶν δεσμῶν, μεταξὺ τῶν δύο εὐγενῶν καὶ ἱστορικωτάτων λαῶν. Ἡ σύσφιγξις αὕτη τῶν δεσμῶν εἶναι ὁ ἄξων τῆς εὐημερίας, τὸ σύμβολον καὶ ἡ ἀφετηρία εἰρηνικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς συμβιώσεως τῶν δύο λαῶν. Καὶ τὴν νέαν ταύτην ζωὴν ἐπιζητεῖ πρώτη ἡ χρυσῆ νεότης τῶν δύο Πανεπιστημίων, ἡ νεότης ἥτις προσβλέπει εὔελπις καὶ πλήρης νέων ἰδεῶν εἰς τὸ μέλλον...

Ὅταν ἐτελείωσεν ὁ κ. Ἀδαμαντίου, οἱ κλητῆρες ἔβαλαν πλάϊ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον καλάθια αὐγῶν κοκκίνων καὶ χρυσῶν, Πρῶτα οἱ καθηγηταί, παρουσιαζόμενοι εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ὀρθοδοξίας, ὀνομαστί, ὑπὸ τοῦ κ. καθηγητοῦ, κατησπάζοντο τῆς δεξιᾶς Του, ηὐλογοῦντο καὶ ἔπαιρνον ἀπὸ τὸ χέρι του πέντε αὐγὰ δεμένα μέσα σὲ κόκκινο ἢ ἄσπρο τοῦλι. Ὕστερα οἱ φοιτηταί μας, τοὺς ὁποίους τώρα παρουσιάζει ἕνα ἕνα μὲ τ' ὄνομά του ὁ κ. Βαλάσσης, ἀσπάζονται τὸ χέρι Του κ' αὐτοὶ καὶ παίρνουν ἀπὸ τρία αὐγά, δύο κόκκινα κ' ἕνα χρυσὸ δεμένα ἐπίσης σὲ τοῦλι.

Μὰ οἱ Τοῦρκοι φοιτηταὶ ποὺ στέκουν εἰς μίαν γωνίαν τί θὰ γίνουν; Ἂς τοὺς φωνάξωμεν. Ἔρχονται. Περνοῦν πρὸ τοῦ Πατριάρχου...

—Αὐτά, λέγει ὁ κ. Βαλάσσης, εἶναι τὰ καλὰ παιδιὰ ποὺ μᾶς ἐνεθουσίασαν μὲ τὲς περιποιήσεις των, Παναγιώτατε!

Ὁ Πατριάρχης τοὺς εὐχαριστεῖ, τοὺς συγχαίρει. Οἱ Τοῦρκοι φοιτηταί ὅλοι φιλοῦν τὸ χέρι του καὶ παίρνουν κ' αὐτοὶ τ' αὐγά τους. Ἔτσι ἡ συναδέλφωσις εἶναι γεγονός. Τὴν ἐπεσφράγισε καὶ τὴν ηὐλόγησεν ὁ Πατριάρχης...

***

Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι φοιτηταὶ διεσκορπίσθημεν εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς διαδρόμους τῶν Πατριαρχείων. Ἐδῶ εἰς τὸν διάδρομον σειρὰ ὁλόκληρος παλαιῶν ἰχνογραφιῶν. Ὁ Πατριάρχης Γεννάδιος Σχολάριος, ἄλλος Πατριάρχης.... Μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν παραπλεύρως τοῦ Θρόνου, δεκὰς ὁλόκληρος πολυτίμων φωτογραφιῶν. Ἐπάνω εἰς ἕνα τραπέζι, χρωματιστή, γελαστή, ἀναπαύεται ἀρκετὰ εὐμεγέθης, ἡ φωτογραφία τοῦ Βενιζέλου, Πατριάρχου καὶ Μιχαλακοπούλου κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν.

Εἰς μίαν ἄλλην αἴθουσαν, ὑψηλὰ καὶ ἔναντι τῆς θύρας, φιγουράρει ἡ αὐστηρὰ μορφὴ τοῦ Κεμὰλ πασᾶ.

Ἡ αὐλὴ τῶν Πατριαρχείων ἐπλημμύρισεν ἀπὸ ἐμᾶς. Ἄλλοι εἰσέρχονται μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλοι φωτογραφοῦνται, ἄλλοι κινηματογραφοῦνται μὰ κανεὶς δὲν ἠθέλησε νὰ ξερωτήσῃ ποῦ εἶναι ἡ «κλειστὴ πόρτα», ἡ πόρτα ὅπου ἐκρεμάσθηκεν ὁ Γρηγόριος ὁ Ες.. Κανεὶς δὲν τὴν ἔδειξεν εἰς τὸν ἄλλον, ἂν τὴν ἐγνώρισε. Τί σοῦ χρειάζεται, καϋμένε, τὸ παρελθόν; Τράβα ἐμπρός!

Οἱ καθηγηταί μας ἔμειναν γιὰ νὰ φάγουν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν, οἱ δὲ φοιτηταὶ ἐπετάχθησαν ὡς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν διὰ νὰ ἀποτίσουν φόρον θαυμασμοῦ εἰς τὸν τηλαυγῆ αὐτὸν φάρον.

Ὅταν ἐβγῆκα ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα, ὁ ἀρχικλητὴρ τοῦ Πατριαρχείου, εὐγενέστατος καὶ περιποιητικώτατος νέος, μὲ συνώδευσεν ὡς κάτω καὶ μ' ἐξεμυστηρεύθη τὸ παράπονόν του.

—Εἶναι καθῆκον κάθε Χριστιανοῦ ποὺ ἔρχεται εἰς τὴν Πόλιν νὰ ἐπισκέπτεται καὶ τὸν Πατριάρχην... Καὶ ὅμως ὀλίγοι Χριστιανοὶ τὸν ἐπισκέπτονται...

—Καϋμένε Παπαδόπουλε! Πιστεύεις εἰς τὴν Ἑλληνοτουρκικὴν συμφωνίαν; Πίστευε λοιπὸν καὶ περίμενε. Θὰ δῇς σὲ λίγο πῶς θ' ἀλλάξῃ ἡ κατάστασις. Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ Τουρκία, τάδες μὲ τὰ μάτια σου, μονάχα ἀγαπιῶνται, ἀγαπιῶνται!...

Ι. ΚΑΒΑΪΒΑΝ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΣΟΒΑΡΑ ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΛΑΒΟΝ ΧΩΡΑΝ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΝΟΡΘΩΤΙΚΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ & ΦΥΛΑΚΩΝ

Σοβαρὰ ἐπεισόδια ἔλαβον χώραν χθὲς τὴν πρωΐαν εἰς τὰς ἐπανορθωτικὰς φυλακὰς μεταξὺ τῶν καταδίκων κομμουνιστῶν καὶ τῶν φυλάκων. Τὰ ἐπεισόδια τὰ ὁποῖα χάρις εἰς τὴν ψύχραιμον παρέμβασιν τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν κ. Σπαθάρη καὶ τοῦ ἐπόπτου κ. Κελαΐδῆ δὲν ἔσχον εὐτυχῶς αἱματηρὰ ἀποτελέσματα, ἐξετυλίχθησαν ὡς ἑξῆς:

Ἡ διεύθυνσις τῶν ἐπανορθωτικῶν φυλακῶν εἶχε λάβῃ προχθὲς τὸ ἑσπέρας ἔγγραφον διαταγὴν τῆς Εἰσαγγελίας Ἐφετῶν ὅπως φροντίσῃ διὰ τὴν ἄμεσον μεταφορὰν 17 κομμουνιστῶν καταδικασμένων εἰς φυλάκισιν 3—4 ἐτῶν εἰς τὰς φυλακὰς Ἑπταπυργίου. Ἡ διαταγὴ αὕτη ἀνεκοινώθη ἀμέσως εἰς τοὺς ἔνδια φερομένους οἱ ὁποῖοι ὅμως ἠρνήθησαν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς αὐτήν. Τοὐναντίον ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸν θάλαμόν των καὶ ἐδήλωσαν ὅτι δὲν θὰ ἐξήρχοντο ἐκεῖθεν ζῶντες.

Χθὲς τὴν πρωΐαν ὁ ἐπόπτης τῶν φυλακῶν κ. Κελαΐδῆς συνοδευόμενος ὑπὸ ἀρκετῶν φυλάκων μετέβη ἔξωθι τοῦ κλειστοῦ θαλάμου τῶν κομμουνιστῶν καὶ τοὺς ἐκάλεσεν ὅπως ἀνοίξουν τὴν θύραν καὶ ἀκολουθήσουν τοὺς φύλακας εἰς τὸ ἑπταπύργιον. Εἰς ἀπάντησιν οἱ κομμουνισταὶ ἤρχισαν φωνασκοῦντες καὶ ἐπαναλαμβάνοντες τὴν δήλωσιν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ἐξήρχοντο οἰκειοθελῶς τοῦ θαλάμου των.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἐξηρέθισε τοὺς ἄλλους καταδίκους, οἱ ὁποῖοι, ἔχοντες προηγούμενα ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν διότι ἐπανειλημμένως τοὺς εἶχαν προκαλέσῃ, ἠπείλησαν νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν καὶ νὰ τοὺς κακοποιήσουν. Εὐτυχῶς χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ κ. Σπαθάρη καὶ Κελαΐδῆ, ὁ κίνδυνος οὗτος ἀπεσοβήθη. Ἐκ παραλλήλου ὅμως εἰδοποιήθη ἡ ἀστυνομία ἥτις ἀπέστειλεν εἰς τὰς φυλακὰς δύναμιν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀνθυπομοίραρχον. Ἡ χωροφυλακή, ἀπομακρύνασα τοὺς ἄλλους καταδίκους ἔθραυσε τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὑπὸ μεταγωγὴν 17 κομμουνιστὰς ὅπως ἐξέλθουν τοῦ θαλάμου.

Οἱ κομμουνισταὶ βλέποντες ὅτι οὐδεμίαν πλέον ἀντίστασιν ἠδύναντο ν' ἀντιτάξουν ἡτοίμασαν τὰς ἀποσκευάς των καὶ ἠκολούθησαν τὴν φρουράν. Καθ' ὁδὸν οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἐτόλμησαν νὰ προβοῦν εἰς κανμίαν ἔκνομον ἐνέργειαν μέχρι τῆς μεταγωγῆς των εἰς τὰς φυλακὰς Ἑπταπυργίου. Ἐκεῖ οἱ κομμουνισταὶ παρεδόθησαν κανονικῶς εἰς τὴν φρουρὰν Ἑπταπυργίου καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς εἰδικὸν θάλαμον. Οἱ ἀνωτέρω κομμουνισταὶ εἶναι οἱ Σινάκος, Δημόπουλος καὶ Λιρτζῆς ἐξ Ἐπανωμῆς, Μωϋσείδης, Β. καὶ Θ. Παρκοσίδης, Δ., Α. καὶ Γ. Σιδηρόπουλος, Σπυρίδης, Α. καὶ Β. Χριστοφορίδης, Χατζηδημητρίου Μουρατίδης, Δούκας, Λιθοξόπουλος, καὶ Παπαδόπουλος. Οἱ τρεῖς πρῶτοι εἶχον ἀποπειραθῇ νὰ διαφύγουν εἰς Ρωσσίαν καθ' ὁδὸν ὅμως εἶχον συλληφθῇ ὑπὸ ἑλληνικοῦ πλοίου καὶ μεταχθῇ ἐνταῦθα. Ἐπίσης 9 κομμουνισταὶ κατηγοροῦνται διὰ τὰ γεγονότα τῆς Μεταμορφώσεως καὶ εἷς φοιτητὴς καὶ 3 ἄλλοι ἐργάται κατηγοροῦνται διὰ προπαγάνδαν.

Πληροφορούμεθα ὅτι οἱ ἀνωτέρω κατάδικοι κομμουνισταὶ θὰ μεταφερθοῦν εἰς τὰς φυλακὰς Ναυπλίου.

ΤΑ ΠΟΛΥΚΡΟΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΟΜΑΣ ΣΝΟΟΥ

ΟΤΑΝ Ο ΧΑΡΟΣ ΘΕΡΙΖΕ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ

17

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὁ λοχαγὸς Τραμπὰν συνεχίζει εἰς τὴν ἔκθεσίν του:

«Περὶ τὴν 11ην π. μ. ὁ πληροφορῶν με περὶ τούτων καθηγητὴς εἶχεν ἐξαφνισθῇ ἀπὸ παταγώδη κτυπήματα Βουλγάρων στρατιωτῶν καὶ κομιτατζήδων ἐπάνω εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου του. Τὸν ἐκάλεσαν νὰ ἐξέλθῃ ἡμίγυμνος ὅπως ἦταν, εἰς τὸν δρόμον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνήθη, λέγων ἐνῷ ἐγύμνωνε τὸ στῆθος του.

— Ἐὰν θέλετε νὰ μὲ σκοτώσητε, κτυπᾶτε ἐδῶ! Δὲν φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸ σπίτι μου μὲ νυκτικὴν περιβολήν.

Τότε τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ ντυθῇ ὑπὸ τὴν φύλαξιν ἑνὸς κομιτατζῆ. Ὅταν ἐξῆλθε εἰς τὴν ὁδὸν εἶδεν ὅτι ἡ πόλις ἐκαίετο. Οἱ δρόμοι ἦσαν πλήρεις κρεουργημένων πτωμάτων, ὅλα τὰ καταστήματα εἶχαν διαρρηχθῇ καὶ τὸ περιεχόμενόν των εἶχεν λεηλατηθῇ. Βρῆκε ἕνα ψωμὶ νὰ πάρῃ μαζί του, ἀλλὰ ὁ φύλαξ τὸν ἐνέπαιξε λέγων:

— Σὲ δέκα λεπτὰ θὰ σοῦ κόψουν τὸ κεφάλι. Γιατὶ νὰ χαθῇ ἕνα ψωμί;

Μὲ πολλὰς δικαιολογίας καὶ ὑπεκφυγὰς ἔπεισεν ὁ καθηγητὴς τὸν φύλακά του νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδόν, ὅπου ἔκειτο τὸ Αὐστριακὸν προξενεῖον, ἐλπίζων ὅτι θὰ κατώρθωνε νὰ διαφύγῃ ἐκεῖ.

Ἡ θύρα εὐτυχῶς ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ὁ καθηγητὴς εἰσώρμησε, κλείων τὴν θύραν ὄπισθέν του. Ἀλλὰ κατὰ κακὴν σύμπτωσιν συνήντησε ἐντὸς τοῦ προξενείου Βούλγαρον ἀξιωματικὸν καὶ στρατιώτην ζητοῦντας ἐπιμόνως ἀπὸ τὸν πρόξενον νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ. Ὁ πρόξενος, ὅστις ἐφόρει τὴν ἐπίσημον στολήν του καὶ τὰ παράσημά του, ἠρνήθη νὰ συμμορφωθῇ, μέχρις ὅτου τοῦ ὑπέδειξαν ὅτι ἡ οἰκία ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν θὰ παρεδίδετο εἰς τὸ πῦρ. Τότε ἐνέδωκε καὶ διέταξε ν' ἀνοιχθῇ ἡ θύρα τῆς αὐλῆς. Ἔντρομα τότε καὶ ἀγωνιῶντα ἤρχισαν νὰ ἐξέρχωνται εἰς θλιβερὸν στίχον ἀτυχῆ ἀνθρώπινα πλάσματα, παιδιά, γραῖαι καὶ νεαραὶ παρθένοι 200 ἐν ὅλῳ, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ δώδεκα ἄνδρες, οἵτινες μάτην εἶχαν ζητήσει προστασίαν ἐκεῖ. Καὶ ἡ πένθιμος πομπὴ ἀκολουθουμένη ὑπὸ στρατιωτῶν φερόντων ἐφ' ὅπλου λόγχην, ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἐπιλοχίου, ὡδηγήθη διὰ μέσου τῆς καιομένης πόλεως πρὸς τὰ ὄρη.

Ἡ τρομερὰ πορεία, γενομένη διὰ μέσου βαθειῶν φαράγγων, ἤρχισε περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ διήρκεσεν ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ὑπὸ τὸν φλέγοντα θερινὸν ἥλιον καὶ τὰς καυστικωτέρας ἔτι ὕβρεις καὶ ἀπειλὰς τῶν δημίων. Ἐκεῖνοι, οἵτινες καθυστέρουν εἰς τὴν πορείαν, ἐκεντῶντο πρὸς τὰ πρόσω διὰ τῆς λόγχης τῶν βασανιστῶν, αἰσθανομένων ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ περιγράφωσιν τὰς θηριωδίας, ἃς ἔμελλον νὰ διαπράξωσιν ἐπ' αὐτῶν.

«Ἐφ' ὅσον παρήρχετο ἡ ἡμέρα, δεκάδες Βουλγάρων ἀτάκτων ἔθεωντο κατευθυνόμενοι τῇδε κἀκεῖσε. Πληροφορηθέντες οὗτοι, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εἰσήρχετο εἰς τὰς Σέρρας, ἐτάχυνον τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν. Ἑλληνὶς κυρία ἠρώτησε τὸν καθηγητὴν ἐὰν ἠδύνατο νὰ ψάλλῃ τὰς λέξεις τοῦ ὕμνου, ὃν ἔπαιζεν ἡ μουσικὴ τοῦ «Τιτανικοῦ», ὅτε οὗτος ἐβυθίζετο: «Ἐγγύτερον, ὦ Θεέ μου, πρὸς Σέ». ἀλλ' οἱ στρατιῶται διέταξαν ἀμέσως νὰ σταματήσῃ τὸ ᾆσμα τοῦ θανάτου.

»Μίαν στιγμὴν ὁ καθηγητὴς διέκρινε Βούλγαρον ἀξιωματικὸν τοῦ ἐπιτελείου, ὃν ἐγνώριζε καλῶς. Ἡ ἔκκλησις ἐν τούτοις, ἣν ἐποιήσατο, δὲν ἔφερεν ἀποτέλεσμα, τοῦ ἀξιωματικοῦ περιορισθέντος νὰ εἴπῃ, ὅτι δὲν ἦτο ἁρμόδιος καὶ ἀπομακρυνθέντος ἐν καλπασμῷ.

»Ἐπὶ τέλους περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἔφθασαν εἰς ὀροπέδιον καὶ ἡ συνοδεία διετάχθη νὰ σταματήσῃ. Ὁ ἐπιλοχίας διὰ τῆς ἀγριωτέρας φωνῆς του διέταξε τὰς γυναῖκας, τὰ παιδία καὶ τοὺς ἄνδρας ν' ἀποτελέσωσι τρεῖς ὁμάδας, ἐξηγήσας ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ἀνδρῶν θὰ ἐσφάζοντο ἐπὶ τόπου πρὶν νυκτώσῃ οἱ δὲ λοιποὶ θὰ παρίσταντο μάρτυρες εἰς τὸ θέαμα. Ὁ καθηγητής, ὅστις εἶχε σκεφθῇ νὰ προκαλέσῃ τὴν ὀργὴν τῶν Βουλγάρων διὰ ν' ἀποφύγωσι τοὐλάχιστον τὸν βραδὺν θάνατον καὶ νὰ μὴ παραστῶσιν εἰς τὰ μαρτύρια τῶν γυναικῶν, προὐχώρησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ εἶπε προκλητικῶς πρὸς τοὺς Βουλγάρους!

»—Ἀρνούμεθα. Ἢ ὅλοι ν' ἀποθάνωμεν ἢ οὐδείς. Ὄπισθέν σας τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔρχονται οἱ Ἕλληνες εὔζωνοι. Θὰ μᾶς ἐκδικήσωσι καὶ κατόπιν ἡ Αὐστρία θὰ ζητήσῃ λόγον διὰ τὸν δολοφονηθέντα πρόξενόν της.

Βλέπων ὁ καθηγητὴς τὴν ἐντύπωσιν ἣν προὐξένησεν, ἐνεθάρρησε καὶ λαμβάνων τὸ ὕφος τοῦ ὁραματιζομένου ἐκραύγασε μὲ ἔκστασιν!

«Ἐκεῖνοι, οἵτινες πρόκειται νἀποθάνωσιν ὁραματίζονται. Βλέπω τὸν παντοδύναμον Θεὸν νὰ κατανεύῃ ἐξ οὐρανοῦ καὶ νὰ κρατῇ δᾶδα εἰς τὴν χεῖρα, τρέχει κάτω ἐκεῖ πρὸς τὰ βουνά, βαρέως... Κατανεύει καὶ θέτει πῦρ εἰς οἰκίαν τινά. Εἶνε ἡ οἰκία σας!»

Καὶ ἐξακολουθεῖ, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν βούλγαρον ἐπιλοχίαν πάντοτε:

«Ἀκούω μιὰ γυναῖκα νὰ κλαίῃ, βλέπω χεῖρας παιδιῶν νὰ ὑψώνωνται μὲ ἀγωνίαν. Εἶνε τὰ παιδιά σας!»

Καὶ ἐξηκολούθησε εἰς τὸν αὐτὸν τόνον, στηρίζων τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῶν προβεβηκότων τὴν ἡλικίαν στρατιωτῶν. Ἐντὸς ὀλίγου ἡ πρόληψις ἔφερε τὸ ἀποτέλεσμά της μεταξὺ τῶν βουλγάρων στρατιωτῶν, οἵτινες προσεγγίσαντες πρὸς ἀλλήλους, ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσι χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Ὁ καθηγητὴς ἔπαυσε νὰ προφητεύῃ. «Ἔχετε χρήματα»; ἐψιθύρισεν αἰφνιδίως ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συντρόφους του. «Δώσατέ τα ἀμέσως! Γυναῖκες σεῖς δώσατε τὰ κοσμήματά σας». Καὶ ἐνῷ τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ τὰ κοσμήματα καὶ τὰ χρυσᾶ νομίσματα περιήρχοντο εἰς τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν, ὁ καθηγητὴς εἶπε: «Μὲ αὐτὰ καὶ τὴν ζωήν μας ἠμπορεῖτε ν' ἀγοράσητε ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Αὐτὸ ἤρκεσεν. Ὁ πρόξενος, ὅστις ἵστατο ἐκεῖ ποὺ μόνος του, εἰδοποιήθη ὅτι ὅλοι ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ φύγωσι καὶ τοιουτοτρόπως μὲ χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ἡ θλιβερὰ συνοδεία ἐπέστρεψε διὰ τῆς σεληνοφωτίστου ἀτραποῦ, ὅπως συναντήσῃ παρὰ τὰ ἐρείπια τῶν Σερρῶν τὴν ἑβδόμην ἑλληνικὴν μεραρχίαν, ἐνῷ οἱ Βούλγαροι φέροντες τετρακοσίας λίρας εἰς μετρητά, κοσμήματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, ἔσπευδον διὰ νὰ συνενωθῶσι μετὰ τοῦ φεύγοντος στρατοῦ των». (Ἀκολουθεῖ)